

Nghiên cứu một số nội dung phối hợp với gia đình trẻ trong chăm sóc, giáo dục trẻ mầm non ở một số trường mầm non trong thành phố Nam Định

Vũ Thị Oanh*

*ThS. Trường Cao đẳng Sư phạm Nam Định

Received: 18/9/2024; Accepted: 26/9/2024; Published: 16/10/2024

Abstract: Our Party has affirmed that “Education is the cause of all people”. That means all people have the responsibility to participate in the educational process. Implementing the Party’s policy, all levels and sectors of education have concretized it into specific normative documents, programs and plans. The article presents a number of contents of coordination with young families in the care and education of preschool children in some kindergarten in Nam Dinh city.

Keywords: School education combines with family and social education, Nam Dinh city, kindergarten.

1. Đặt vấn đề

Đảng ta đã khẳng định “Giáo dục là sự nghiệp của toàn dân”. Thực hiện chủ trương của Đảng, các cấp, ngành giáo dục đã cụ thể hóa thành những văn bản quy phạm, chương trình, kế hoạch cụ thể. Nghị quyết số 29-NQ/TW của Ban Chấp hành trung ương Đảng (khóa XI) về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế đã khẳng định: “Giáo dục nhà trường kết hợp với giáo dục gia đình và xã hội”. Trẻ em là hạnh phúc, tương lai của gia đình, xã hội. Được đi học, được đến trường là một trong những quyền của trẻ em phải được hưởng. Những gì trẻ học được trong những năm tháng tuổi thơ sẽ tạo một nền tảng vững chắc cho trẻ khi trưởng thành, điều này cho chúng ta thấy ý nghĩa lớn lao và tầm quan trọng của giáo dục mầm non. Bài viết đưa ra số nội dung phối hợp với gia đình trẻ trong chăm sóc, giáo dục trẻ mầm non ở một số trường mầm non trong thành phố Nam Định.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Vai trò của gia đình trong chăm sóc, giáo dục trẻ mầm non

Gia đình là tế bào của xã hội, nơi đây lưu giữ, bảo tồn ra sản phẩm văn hóa cần thiết cho sự tồn tại, phát triển của mỗi cá nhân cộng đồng xã hội. Giáo dục trong nhà trường chỉ là một phần, còn cần có sự giáo dục ngoài xã hội và trong gia đình để giúp cho việc giáo dục trong nhà trường được tốt hơn. Trẻ em được sinh ra, lớn lên, hoạt động tích cực trong nền văn hóa gia đình. Giáo dục trong nhà trường dù tốt đến mấy,

nhưng thiếu giáo dục trong gia đình và ngoài xã hội thì kết quả cũng không hoàn toàn. Không ai có thể hiểu rõ một đứa trẻ tốt hơn cha mẹ của chúng và họ cũng là những người có thể hỗ trợ tốt nhất trong sự phát triển toàn diện của trẻ đặc biệt ở độ tuổi mầm non. Gia đình luôn giữ vai trò hàng đầu trong việc chăm sóc, giáo dục trẻ em. Gia đình là môi trường đầu tiên trẻ được nuôi dưỡng, tiếp xúc, học hỏi; ảnh hưởng trực tiếp đến sự phát triển nhân cách, lối sống, thể chất, sức khỏe của trẻ em. Chăm sóc gắn liền với bảo vệ, phải xác định gia đình chính là nơi an toàn nhất cho trẻ em. Khi thực hiện việc chăm sóc, giáo dục trẻ em, gia đình không thể tách rời những yếu tố khác là nhà trường và cộng đồng; không chỉ quan tâm tới những vấn đề của trẻ em khi sinh hoạt với gia đình mà còn phải biết được những hoạt động của các em tại trường học, tại những nơi sinh hoạt cộng đồng để kịp thời ngăn chặn những tiêu cực có thể xảy ra. Nhà trường, gia đình và cộng đồng có mối quan hệ mật thiết với nhau trong việc chăm sóc, giáo dục toàn diện và bảo vệ trẻ em trước những rủi ro, nguy cơ bị xâm hại, bạo lực trong gia đình, nhà trường và cộng đồng.

Chương VI, Luật Giáo dục năm 2019 nêu rõ trách nhiệm của từng môi trường trong việc giáo dục học sinh như sau: Điều 89 về trách nhiệm của nhà trường: Nhà trường có trách nhiệm thực hiện kế hoạch phổ cập giáo dục, quy tắc ứng xử; chủ động phối hợp với gia đình và xã hội để tổ chức hoặc tham gia các hoạt động giáo dục theo kế hoạch của nhà trường, bảo đảm an toàn cho người dạy và người học; thông báo về kết quả học tập, rèn luyện của học sinh cho cha mẹ hoặc người giám hộ. Điều 90 về trách nhiệm của gia

đình: Cha mẹ hoặc người giám hộ có trách nhiệm nuôi dưỡng, giáo dục và chăm sóc, tạo điều kiện cho con hoặc người được giám hộ được học tập, thực hiện phổ cập giáo dục, hoàn thành giáo dục bắt buộc, rèn luyện, tham gia các hoạt động của nhà trường; tôn trọng nhà giáo, không được xúc phạm nhân phẩm, danh dự, xâm phạm thân thể nhà giáo. Các thành viên trong gia đình có trách nhiệm xây dựng gia đình văn hóa, tạo môi trường thuận lợi cho việc phát triển toàn diện về đức, trí, thể, mỹ của con em, người lớn tuổi có trách nhiệm giáo dục, làm gương cho con em, cùng nhà trường nâng cao chất lượng, hiệu quả giáo dục. Điều 93 về trách nhiệm của xã hội: Cơ quan, tổ chức, cá nhân có trách nhiệm sau đây: Hỗ trợ, hợp tác với nhà trường tổ chức các hoạt động giáo dục và nghiên cứu khoa học; tạo điều kiện cho nhà giáo và người học tham quan, hoạt động trải nghiệm, thực tập, nghiên cứu khoa học. Tham gia xây dựng môi trường giáo dục an toàn, lành mạnh, ngăn chặn hoạt động có ảnh hưởng xấu đến người học. Tạo điều kiện để công dân trong độ tuổi quy định thực hiện nghĩa vụ học tập để thực hiện phổ cập giáo dục, hoàn thành giáo dục bắt buộc để người học được vui chơi, hoạt động văn hóa, thể dục, thể thao lành mạnh. Hỗ trợ các nguồn lực cho phát triển sự nghiệp giáo dục theo khả năng của mình. Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các tổ chức thành viên của Mặt trận có trách nhiệm động viên toàn dân chăm lo cho sự nghiệp giáo dục. Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh, Đội Thiếu niên Tiền phong Hồ Chí Minh có trách nhiệm phối hợp với nhà trường giáo dục, vận động thanh niên, thiếu niên và nhi đồng gương mẫu trong học tập, rèn luyện và tham gia phát triển sự nghiệp giáo dục. Như vậy, nhà trường có trách nhiệm thực hiện kế hoạch phổ cập giáo dục, quy tắc ứng xử; chủ động phối hợp với gia đình để tổ chức hoặc tham gia các hoạt động giáo dục theo kế hoạch của nhà trường, để thực hiện mục tiêu giáo dục.

2.2. Ý nghĩa của nội dung phối hợp với gia đình trẻ trong chăm sóc, giáo dục trẻ mầm non ở một số trường mầm non trong thành phố Nam Định

Nội dung phối hợp nhà trường với gia đình nhằm tuyên truyền, phổ biến kiến thức chăm sóc, giáo dục trẻ em sâu rộng tới cha mẹ, mọi tầng lớp trong cộng đồng, các tổ chức xã hội. Gia đình là môi trường xã hội đầu tiên, kiến thức về chăm sóc, giáo dục trẻ của cha mẹ có ảnh hưởng quan trọng đến việc chăm sóc, giáo dục trẻ. Thực tế hiện nay, còn nhiều cha mẹ (nhất là ở vùng nông thôn, vùng xa xôi hẻo lánh, vùng đồng bào dân tộc thiểu số...) còn thiếu kiến thức và phương

pháp chăm sóc, giáo dục trẻ theo khoa học, hơn ai hết, cán bộ quản lý, giáo viên mầm non cần tuyên truyền, phổ biến tới cha mẹ những kiến thức về bảo vệ quyền trẻ em, chăm sóc, giáo dục cho trẻ mầm non để nâng cao hiểu biết của các thành viên trong gia đình.

Nội dung phối hợp nhà trường với gia đình để thống nhất công việc, yêu cầu và phương pháp giáo dục trẻ. Sự thống nhất công việc, phương pháp giáo dục trẻ giữa nhà trường với gia đình và cộng đồng là cần thiết, giúp cho quá trình thu nhận kiến thức, kỹ năng của trẻ diễn ra thuận lợi, nhanh chóng, bền vững, giúp trẻ học được những nội dung thiết thực, đạt được mục tiêu giáo dục.

Nội dung phối hợp nhà trường với gia đình để thực hiện tốt chương trình giáo dục mầm non của Bộ Giáo dục và Đào tạo; nội dung của chương trình giáo dục mầm non nhằm giáo dục phát triển trẻ toàn diện theo các lĩnh vực phát triển của trẻ. Sự phối hợp giúp nội dung bảo vệ quyền trẻ em được thường xuyên, điều chỉnh, bổ sung, hoàn thiện cho phù hợp với sự phát triển của mỗi trẻ em; giúp cho tất cả các trẻ đều được giáo dục một cách tốt nhất; góp phần nâng cao chất lượng giáo dục trẻ, đạt được mục tiêu giáo dục đã đề ra.

Phối hợp nhà trường với gia đình và cộng đồng nhằm nâng cao trách nhiệm của gia đình, tăng cường mối quan hệ để tranh thủ sự ủng hộ, giúp đỡ của phụ huynh cho các hoạt động giáo dục của nhà trường. Thực tế cho thấy còn không ít phụ huynh chưa hiểu hết tầm quan trọng cũng như trách nhiệm của gia đình trong việc phối hợp với nhà trường, cộng đồng để giáo dục trẻ; một số phụ huynh còn phó mặc toàn bộ việc dạy dỗ trẻ, bảo vệ quyền trẻ em cho nhà trường, nhận thức chưa đúng này ảnh hưởng không tốt đến trẻ. Làm tốt phối hợp nhà trường với gia đình và cộng đồng là thường xuyên trao đổi thông tin về trẻ, kết hợp tuyên truyền, phổ biến kiến thức khoa học về nuôi dưỡng, chăm sóc, bảo vệ quyền trẻ em để xử lý kịp thời các vấn đề liên quan đến giáo dục trẻ em, giúp trẻ em phát triển toàn diện.

2.3. Nội dung phối hợp với gia đình trẻ trong chăm sóc, giáo dục trẻ mầm non ở một số trường mầm non trong thành phố Nam Định

- Sử dụng bảng thông báo hay góc “Tuyên truyền cho cha mẹ” của nhà trường hoặc tại mỗi lớp mầm non để thông báo cho cha mẹ về những nội dung của hoạt động giáo dục trẻ như chủ đề trẻ đang học, nội dung chủ đề, mục tiêu đạt được trên trẻ theo các lĩnh vực phát triển... hay tuyên truyền, phổ biến về cách bảo vệ quyền trẻ em hoặc thông báo với phụ huynh về

các kết quả kiểm tra của nhà trường như kiểm tra sức khỏe, kết quả đánh giá trẻ: Khám sức khỏe, theo dõi sức khỏe của trẻ; chia sẻ, trao đổi kiến thức chăm sóc sức khỏe cho trẻ; phòng chống suy dinh dưỡng và béo phì cho trẻ, những hoạt động để chăm sóc đối với trẻ suy dinh dưỡng; phối hợp kiểm tra, đánh giá công tác chăm sóc, nuôi dưỡng trẻ của trường/lớp mầm non.

Giáo viên thực hiện hàng ngày việc trao đổi với gia đình trong thời gian đón, trả trẻ: giáo viên tranh thủ trao đổi nhanh với phụ huynh về tình hình của trẻ, hỏi phụ huynh về vấn đề sức khỏe, ăn uống của trẻ lúc ở nhà xem có gì cần lưu ý, thông báo với phụ huynh nội dung trẻ đã học, những điều trẻ đã biết thêm...

Nhà trường chủ động phối hợp với cha mẹ trẻ để nâng cao chất lượng nuôi dưỡng, chăm sóc, giáo dục trẻ, bảo vệ quyền trẻ em. Có Ban đại diện cha mẹ trẻ em theo quy định tại Điều lệ trường mầm non. Huy động phụ huynh và cộng đồng tham gia và ủng hộ các phong trào của trường có các biện pháp và hình thức phù hợp để tuyên truyền, hướng dẫn cha mẹ trẻ nuôi dưỡng, chăm sóc, giáo dục trẻ khi ở nhà.

- *Trong giáo dục trẻ*: Giáo viên mầm non cần phối hợp với gia đình và cộng đồng trong các hoạt động giáo dục trẻ như: giải thích cho cha mẹ về tầm quan trọng của việc đọc sách và nói chuyện với con cái hàng ngày...

- *Trong tổ chức hoạt động ngày hội, ngày lễ, các hoạt động trải nghiệm cho trẻ*: Nhà trường huy động gia đình, các tổ chức xã hội tham gia ngày hội, lễ của lớp, trường, tham gia biểu diễn văn nghệ trong ngày lễ hội, tham gia dạy năng khiếu... Đưa trẻ chơi dân gian, hát dân ca và các loại hình sinh hoạt văn hóa dân gian khác vào dạy trẻ một cách tự nhiên, nhẹ nhàng theo truyền thống địa phương.

- *Trong xây dựng cơ sở vật chất nhà trường*: Nhà trường huy động gia đình trẻ, cộng đồng tham gia xây dựng cơ sở vật chất để chăm sóc, giáo dục trẻ, tham gia làm đồ dùng, đồ chơi cùng với giáo viên, trang trí lớp học... Tổ chức một số hoạt động mà phụ huynh có thể tham gia được như phong trào đóng góp, làm đồ dùng đồ chơi cho trẻ, vận động phụ huynh cùng tham gia tổ chức các hoạt động cho trẻ như đi tham quan công trình hay di tích lịch sử, đi trải nghiệm, phụ huynh cùng tham gia với nhà trường vào các hoạt động lễ hội của địa phương.

- *Thăm hỏi gia đình trẻ*: Nhà trường thường xuyên liên hệ với gia đình để thông báo tình hình của trẻ ở trường: xác định cho gia đình trẻ rõ việc cung cấp một số thông tin cần thiết về trẻ ở gia đình (như về cá tính, về sở thích ăn uống, về đặc điểm sức khỏe cũng như

hoạt động của trẻ) là để giúp nhà trường có phương pháp giáo dục phù hợp với trẻ, đây là trách nhiệm quan trọng của gia đình đối với nhà trường và cũng là quan tâm đến giáo dục trẻ.

- *Nhà trường thường xuyên giữ mối liên hệ với gia đình để tìm hiểu sinh hoạt của trẻ ở gia đình, thông tin cho cha mẹ biết về tình hình của trẻ ở lớp, những thay đổi của trẻ (nếu có) để có biện pháp tác động giáo dục phù hợp*. Thống nhất quan điểm, nội dung, phương pháp giáo dục, chăm sóc trẻ mầm non của nhà trường với gia đình và cộng đồng. Nhà trường căn cứ vào điều kiện, hoàn cảnh của từng gia đình để có hình thức phối hợp phù hợp và mang lại hiệu quả cao nhất.

- *Nhà trường, giáo viên có thông tin phản hồi cho cha mẹ trẻ*: Giáo viên nhận xét về công tác phối hợp chăm sóc, giáo dục trẻ với gia đình: những gì đã thực hiện được, những gì còn tồn tại; từ đó rút kinh nghiệm, đưa ra hướng giải quyết. Động viên, khuyến khích tinh thần tích cực của phụ huynh trong việc phối hợp chăm sóc, giáo dục trẻ. Rút kinh nghiệm và điều chỉnh một số nội dung, hoạt động khi cần thiết nhằm phát huy tinh thần của phụ huynh, tăng cường tích cực chủ động của nhà trường để tiến tới đạt kết quả của hoạt động được tốt.

3. Kết luận

Kết hợp chặt chẽ giữa gia đình, nhà trường trong chăm sóc, giáo dục trẻ là rất cần thiết. Gia đình, nơi sinh ra con người, nơi chăm sóc, nuôi dưỡng và hình thành những nền tảng nhân cách của con người. Tiếp sau đó là nhà trường, nhà trường là môi trường xã hội đầu tiên (sau gia đình), là trung tâm văn hóa đỉnh cao của xã hội, nơi mà các nội dung tri thức, khoa học, trí tuệ của loài người, tinh hoa văn hóa nhân loại được các thầy cô giáo là tấm gương sáng, mẫu mực về nhân cách con người truyền tải kiến thức, tổ chức tốt hoạt động chăm sóc, giáo dục trẻ. Với ý nghĩa đó, giáo dục của gia đình không thể thiếu được sự nối tiếp định hướng, chuyển giao nền văn hóa xã hội cho thế hệ trẻ của nhà trường; nhà trường kết hợp với gia đình để củng cố, duy trì các nội dung chăm sóc, giáo dục của nhà trường cho đứa trẻ.

Tài liệu tham khảo

[1] Bộ GD&ĐT (2021), *Thông tư số 01/VBHN-BGDĐT ngày 13/4/2021 ban hành Chương trình giáo dục mầm non*.

[2] Vũ Lệ Hoa (2015), *Phối hợp với gia đình trẻ em trong chăm sóc, giáo dục trẻ mầm non*, NXB Đại học Sư phạm Hà Nội.

[3] Nguyễn Thị Sinh Thảo (2014), *Phối hợp với gia đình để giáo dục trẻ em*, NXB Giáo dục Việt Nam.